

Panu

Se on sitten, tämä suora kysymys, esillä huomenna tiistaina, kun Oulu-seura polliisien myötävaikutuksella järjestää tuon nimisen keskustelufuorisuuden Kaupungintalossa valtuuston istuntosalissa. Tarkoitus on puhua tämän hetken ongelmista, joita on sekä poliisilla että meillä kulkijoilla. Terve menoa, vappaa pääsy, ei pidätyksen pelkoa! Kirjoitin tuohon oululaissitaattiin »nä», vaikka tiedän joidenkin kannattavan muotoa »nää». Muistan kuitenkin, että keskusteltaessa kerran eräässä apteekissa, joka nyt on tuossa Kassatalossa, ostsikko-tekstistä apteekkarin kokoomaan Oulun kuvien tauluun, paikalla ollut avojalakanen Väinö Huotari ratkaisi kiistan: »Tunneko nä. . .»

Monta tällaista paukausta ja paukutusta kertyi kuulemma siihen oululaiskaskujen kilpailuun, jonka äskettäin 80-vuotissyntymäpäiväänsä viettänyt Pohjois-Pohjanmaan Museoyhdistys järjesti ja myös vei kunnialla päätökseen. Tuli tuttuja »Pewee lähetti piikasa sanomaan Hooweelle, että Hoowe olisi hyvä ja tulisi Peeweelle teeveelle», mutta tuli myös aivan uusia, tietävästi aito-oululaiselle palkintolautakunnallekin tuntemattomia. Kaskukilpailuun tällaiset eivät tietenkään voineet osallistua mutta loppulausunnossa siinä palkintojenjakotilaisuudessa Ainolassa todettiin kyllä, että olihan erinomainen asia, että kaikenlaista tällaista pelkän muistitiedonkin varassa elänyttä nyt tuli kirjoitettuna talteen. Mistä sitten tällainen onnellinen »väärinkäsitys»? Miten kasku-sana on käsitettävissä näin monella tavalla? Useimmille meistä kai kasku on ollut nimenomaan lyhyehkö, ehdottomasti hieman yllätyksellisesti ja huipentuen päättyvä, vitsin sisältävä juttu. Sitä ei sitten myöskään jälkikäteen selitellä, herraparakkoon. Näin suomen kielen tutkija Matti Pääkkönen, apulaisprofessori. Oululaismurteen tutkijana hän hetikohta osasi lisäksi selittää, että slaavilaisperäisellä kaskusamalla nimenomaan tällä kielialueella on ainakin kahdenlainen sisältö, se toisin sanoen varsin yleisesti käsitetään myös tarinaksi yleensä. Kaskuillaan, tarinoidaan.

Tämän oululaiskaskujen keräyskilpailun palkintojenjakotilaisuudessa muistaakseni todettiin, minkä olen muutenkin kuullut, että vaikka kilpailun satoon

oltiin suht. koht. tyytyväisiä, ei mitään kirjasta voi vielä näiden kaskujen varassa ajatellakaan. Seisovalta jalalta oli heti todettavissa, että antajien joukosta puuttui tuo ja tämä tunnettu kaskuliija tai että tuosta tai tästä lukemattomien vitsien aiheena olleesta pärsoonasta ei ollut yhtään kaskua tai että puuttui ainakin monta hyvää. Ne on jaksettava koota, sitten vasta.

Leukailtiin siellä itse palkintotilaisuudessa, totta kai. Kerrottiinhan, että kun tämäkin museo alunalkaen oli ollut kaksikielinen, niin olisikohan pitänyt juhlapuheissakin a. D. 1976 käyttää molempia kotimaisia. Siihen tapaan kuin Jokirannan Elias kertoi kuulleen Keskuskentällä 40 vuotta sitten. Tunnetut oululaiset Lidströmin Ennstin myös urheilua harrastavat pojat, joukossa myös Erkki, sittemmin hyvin tunnettu mm. Eldanka-Tiesmaana, olivat juuri suomentaneet nimensä. Niinpä Räinen Asla kuulutti: »Erkki Tiesmaa hyppää, Erik Tidström hoppar!»

Toinen Erkki, Era Ohtonen, jonka yhdet terveiset kuningaskunnasta kerran jo kerroin, kirjoitti äskettäin uudemmat terveiset. Kirjeessä on mm. tämä tarina, jota en ole ennen kuullut. Keskihon Julle, sittemmin varatuomari ja vallesmanni, aloitti Helsingin yliopistossa teologisessa, mutta havaitsi pian parhaakseen vaihtaa tiedekuntaa ja siirtyi matemaattis-luonnontieteelliseen. Muodollisuudet yliopiston kansliassa hoiti siihen aikaan reistraattori Salmen, jonka kai kaikki me Salménin kanssa tekemisiin joutuneet muistamme. Häntä kutsuttiin takanapäin yksinkertaisesti vain civis Salméniksi, koska hän ei ollut koskaan suorittanut mitään loppututkintoa. Häntä pelättiin ja hieman kunnioitettiinkin niin paljon, että hyvä jos yhtään rehtoria samalla tavalla pelättiin. Mutta vielä kerran Julle katsoi valinneensa väärin, kerroo Era, ja tuli uudelleen Salménin puheille. Rohkea mies, sillä civis Salmén ei tykännyt tiedekunnan vaihtajista ja tokaisi Jullelle, ettei tämän kannattanut vaihtaa tiedekuntaa, ei hänestä kuitenkaan koskaan tulisi mitään. Tähän Julle vastasi, että jos hänestä ei koskaan »tule mitään», hän rupeaa yliopiston reistraattoriksi. Merkinnät tulivat, lopettaa Era. Minäkin lopetan ja jätän oululaiskaskut toiseen kertaan.